

AKCJA EKOLOGICZNA

„SZKOLE POMAGAMY I ŚWIAT OCZYSZCZAMY”

Od 29 lipca 2005 r. obowiązuje w Polsce ustawa o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (ZSEE). Dlatego **wyrzucając elektrośmieci do śmietnika** nie tylko stwarzamy zagrożenie dla środowiska, ale także **łamamy prawo**.

- **Czym są elektroodpady?**

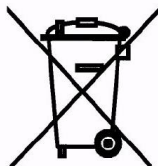
Elektroodpady to każdy zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Elektroodpadem może być lodówka, pralka lub komputer, ale też narzędzia, zabawki elektroniczne, playstation, radio czy żelazko. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny dzieli się na wielkogabarytowy i małogabarytowy.

Automat z napojami czy słodyczami to też elektroodpad!

- **Nie wolno wyrzucać elektroodpadów razem z innymi odpadami**

Elektroodpady to skomplikowane urządzenia. Do ich produkcji wykorzystuje się wiele różnych związków chemicznych, które są niebezpieczne dla zdrowia człowieka. Elektroodpady pozostawione na wysypiskach niszczą a substancje niebezpieczne, które wydzielają przenikają do gleby i wód, zanieczyszczając tym samym środowisko.

Nie wolno wyrzucać elektroodpadów do kosza razem z innymi odpadami domowymi. O zakazie wyrzucenia danego urządzenia do śmietnika informuje nas specjalny symbol przekreślonego kontrolera, który umieszczany jest zazwyczaj na opakowaniach i/lub obudowie określonych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

- **Gdzie przetwarzane są elektroodpady?**

Elektroodpady zbierane są przez profesjonalne podmioty, posiadające zgodne z prawem pozwolenia na wytwarzanie i transport odpadów. W każdej gminie powinno zostać wyznaczone specjalne miejsce do wyrzucania elektroodpadów przez mieszkańców, z którego trafiają one do zakładu przetwarzania.

W zakładach elektroodpady przechodzą proces demontażu i segregacji na surowce przeznaczone do odzysku. Z ZSEiE możemy odzyskać:

- Plastik i tworzywa sztuczne
- Stal
- Aluminium
- Miedź
- Ołów
- Szkło
- Złoto
- Srebro

- **Ile wyrzucamy ton elektroodpadów rocznie?**

W ciągu jednego roku w Polsce wyrzuca się prawie 300 000 ton zużytego sprzętu. To trzy razy więcej niż waży Most Łazienkowski w Warszawie! To dlatego tak ważne jest, by sprzęt ten trafił do odpowiednich punktów zbierania np. sklepów, czy gminnych punktów zbierania. Stamtąd trafi on do zakładu przetwarzania i poddany zostanie recyklingowi.

- **Plastik i tworzywa sztuczne**

Plastik i tworzywa sztuczne uzyskane w wyniku demontażu ZSEiE prasowane są w belownicy do prasowania plastiku i tworzyw sztucznych.

Zostają następnie posegregowane na surowce i tak przygotowane do utylizacji umieszczane są w pojemnikach.

- **Szkodliwy wpływ elektroodpadów na zdrowie**

Gromadzony w domach, firmach i instytucjach zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny niszczy, wydzielając szkodliwe substancje w nim zawarte. W elektroodpadach możemy znaleźć wiele czynników, m.in.:

- **Rtęć** - zawarta jest w niektórych świetłówkach, może powodować zaburzenia wzorku, słuchu i mowy
- **Związki bromu** - stosowane są w komputerach, powoduje schorzenia układu rozrodczego oraz problemy neurologiczne.
- **Kadm** - zawarty w bateriach urządzeń elektrycznych, wywołuje zmiany nowotworowe, zaburza metabolizm wapnia
- **Azbest** - używany w urządzeniach elektrycznych i elektronicznych m.in. ze względu na swoje właściwości izolacyjne, jest przyczyną wielu chorób np. pylicy azbestowej czy raka płuc

- **Nie trzymajmy zużytego sprzętu w domu! Róbmy porządki na bieżąco**

Porządki w elektrośmięciach najlepiej robić na bieżąco. Czasem taki działający, ale zastąpiony nowym telewizor odnoszony jest do piwnicy lub chowany do szafy, bo „jeszcze kiedyś się przyda”. A może i tobie zdarzyło się zatrzymać ulubioną zabawkę elektryczną, mimo że już od dawna bawisz się czymś innym? Prędzej czy później o takich rzeczach się zapomina, a one zamiast

cieszyć kogoś innego, niszczyć nieużywane.

- **Co można ponownie zrobić z zużytego sprzętu?**

Mało kto wie, że **materiały ze zużytych telefonów komórkowych** – złoto, platynę, srebro oraz miedź – **można wykorzystać do produkcji czajników, plomb dentystycznych, bądź instrumentów muzycznych**. Ze zużytego komputera i monitora możemy odzyskać m.in. szkło, tworzywo sztuczne, stal, a ponad to miedź, aluminium oraz ołów. Zmielone **tworzywo sztuczne ze starej lodówki nadaje się do produkcji kołpaków samochodowych**, a odzyskany freon do napełnienia nowej chłodziarki. Wszelkie substancje szkodliwe, które znajdują się w elektrośmieciach nie przedostają się dzięki temu do gleby.

- **Do czego wykorzystać ponownie kable?**

Odzyskane z elektrośprzętów kable służą do produkcji włókien, z których **szyje się żagle lub namioty**. Z gumowych uszczeltek do drzwi lodówki robi się na przykład **klapki**, a zmielone tworzywa sztuczne, z których wykonane były wewnętrzne ściany chłodziarki, trafiają do firm produkujących **kołpaki samochodowe**.

Tworzywo sztuczne odzyskane z przemielonych obudów komputerowych świetnie nadaje się do **produkcji ławeczek**, krzeseł i doniczek. Wykorzystuje się je także do utwardzania dróg. Szklane drzwiczki od pralki mogą zostać przerobione na **żaroodporną miskę**

- **Ciekawostka**

Medale zimowych Igrzysk Olimpijskich w Vancouver zostały po części wytopione z metali pochodzących z odzyskanych podzespołów komputerowych i telewizorów.

- **Czy wiesz, że ...**

Ekspert Greenpeace oszacował, że gdyby wszystkie zebrane w ciągu roku ZSEE załadować do wagonów towarowych, to utworzony z nich pociąg opasałby kulę ziemską.

Czy wiesz, że gdyby ustawić jeden na drugim wszystkie telewizory, jakie co roku wymieniamy na nowe, to można by z nich zbudować kolumnę blisko 50 razy wyższą niż Mount Everest?

Czy wiesz, że gdyby ustawić jeden na drugim wszystkie telefony komórkowe, które co roku wymieniamy na nowe, miały by one wysokość 1000 razy większą niż Pałac Kultury i Nauki w Warszawie? To dlatego tak ważne jest, by kupując nową komórkę starą oddać do zakładu przetwarzania i poddana zostanie recyklingowi.

• Jak postępować ze sprzętem elektronicznym?

- ❖ Zastanów się, czy naprawdę potrzebujesz nowego urządzenia. Zanim je kupisz, sprawdź, czy poszczególne elementy nadają się do powtórnego wykorzystania, czy urządzenie jest na gwarancji, czy nie zużywa dużo energii
- ❖ Jeśli sprzęt elektryczny lub elektroniczny przestał działać, nie wyrzucaj go od razu, tylko odnieś do specjalistycznego punktu serwisowego i tam poproś o naprawę
- ❖ Pamiętaj, że elektrośprzęt i baterie mogą zawierać szkodliwe substancje. Nigdy nie demontuj samodzielnie urządzeń elektrycznych i elektronicznych ani nie próbuj sprawdzać, co znajduje się wewnątrz baterii. To bardzo niebezpieczne.
- ❖ Nie gromadź w domu nieużywanego sprzętu, nawet tego działającego. Lepiej oddaj go komuś, komu urządzenie się przyda, albo zanieś do punktu zbiórki
- ❖ Używaj sprzętu zgodnie z jego przeznaczeniem. Zawsze czytaj instrukcję obsługi urządzeń elektrycznych i elektronicznych. Znajdziesz w niej też informacje, co robić w przypadku konkretnych usterek.
- ❖ Zużyte baterie też mogą być odpadem niebezpiecznym. Wyrzucaj je do specjalnych pojemników, które odbierane są przez firmy neutralizujące szkodliwe odpady.
- ❖ Wspieraj działalność ekologiczną poprzez oddawanie ZSEiE profesjonalnym podmiotom!